

LEVELEK A MISSZIÓBÓL

1978-ban szabadságon voltam, mivel már sokat betegeskedtem az utóbbi időben. Nagyjából rendbe is jöttem a jó harkányi meleg vízben. Visszaérkezvén a püspök egy új állásba helyezett. Nem is tudom a magyar kifejezést reá. Angolul Film Librarian-nek („filmkönyvtáros”) nevezzük. Kaptam egy 16 mm-es vetítógépet, szereztünk filmeket is, és most ezekkel végzem a missziós munkát. Egy országban, ahol még nincsen tévé, sőt vasút sem, ezt igen becsülik. A nagy többség nem tud írni-olvasni, így a mozi művelődésre is szolgál. Ha a püspök megérkezik valahol az őserdőben bérmlásra, rendszerint az első kérdés az, hogy hozott-e filmet. Ha igen, akkor táncolnak és ördöngönek örömmükben. A szöveg angol, azt persze kevesen értik. Ők csak a képekből olvasnak, és amit ott látnak, az szentírás. Ennélfogva nagyon óvatosnak kell lenni, hogy mit mutatunk nekik. Trükköt ők nem ismernek. Előadás után rendszerint ilyesmit lehet hallani: „A Páter már sokat mesélt Jézusról és Szűz Máriáról, de idáig még sohasem mutatta őket.” Most, hogy én megmutattam, mindenki el is hiszi, hogy a Páter igazat mondott, és most már mindenki hajlandó megkeresztelkedni. Legkedveltebbek a vallásos filmek, pl. a 15 rózsafüzértitokról. Második helyen az állatokról szólók, pl. a Tarzán-filmek. A harmadik helyen a verekedések, boxolások állnak, ahol beverik mások fejét. Különösen izgalmas, ahol birkóznak egymással. Úgy fölhevülnek, hogy az leirhatatlan. Az is előfordul, hogy rosszul értik meg a filmet. Egy alkalommal a japánokkal vívott háborúról vetítettem. Egyik faluban a bennszülöttek hozzátartozóikat a képen. Utána odajöttek és megköszönték a püspöknek, hogy ismét feltámasztotta a hozzátartozóikat. Egyik asszony úgy vélekedett: „Idáig is tudtam, hogy a püspök a pincéjében tartja az összes halottak lelkét.” Azután arra kérte a püspököt, vigye most megint vissza a szellemeket a pincéjébe, és zárja be őket. Később megint vissza fog jönni, hogy ismét láthassa. — Mindamelllett még tanteremben is tartok hitoktatást. Hét végén pedig van egy kis falu, ahol igeistentiszteletet tartok. A mozielőadás vasárnap este van a főállomáson. Általában 4—5000 résztvevővel, mindig a szabadban. Nagyon ritkán zavar meg az eső. Nálunk ragyog a napsugár egész éven át. A Szolgálat rendszeresen érkezik, és igen nagy örömmel olvasom. Ez szinte fölfrissíti megint bennem a magyar nyelvet. Itt a mi környékünkön nincsen magyar ember. Egy páter tőlünk a második szigeten van, ahová úgy általában minden öt évben kerülök egyszer. Egy másik magyar páter pedig Ambuntiban van, kb. 4 napos hajút, vagy egy óra repülővel. Autóval még nem lehet menni, mivel még nincsen út.

Bro. Salvius Appenzeller SVD
P. O. Box 107, Wewak
Papua New Guinea, via Australia

+

„Pro Te Christel” Teérted, Krisztus! Ez volt Pázmány Péter, a nagy bíboros fohász. Ugyanaz a krisztusi szeretet sürget bennünket misszionáriusokat, hogy az ő Országáért mindent kockáztassunk, és örömről, bánatunkat megosszuk Vele. Folytonos utazásainkon bizony rászorulunk az Úti Boldogasszony segítségére! Amilyen életbevágóan fontos a trópusi eső a földeknek, olyan pusztítóan hat a homokos, agyagos utakra: „kenőszappanná” változtatja őket. Egyszer egy óriási víztócsa közepében kellett a kocsiban éjszakáznom, mert nem volt senki a közelben, aki ökrösfogattal kihúzott volna. — A nép nagyon fél a barbeiros-bogártól. 3 cm-re is megnő, és harapása vírusos betegséget terjeszt. A szív megnő, és nyomja a tüdőt. Tremedali plébánián tetőjavítás közben kettőt találtak. A szomszéd egyházmegye püspökét már négyszer harapta meg ilyen bogár. Szerencsére nem mindegyik fertőz. Szívesen laknak agyagtéglák közt. Ilyen nálunk a legtöbb ház. Vakilni már nincs pénz. Szeretnének valami védőoltást találni ez ellen a betegség ellen. Talán segíteni tudnának jótanáccsal. — A skorpiók meg a száraz fát szeretik. Fagyűrtéskor gyakran találkozunk velük. A plébánián a mosdótáiban ült egy.

Szent Anna tiszteletére épül Piripában a templom. A férfiak messziről jönnek lóháton vagy teherautón, hogy ingyenes munkával segítsenek. Az asszonyok és leányok 20 f-es bádogdobozban hordják messziről a fejükön a vizet. A közeli családok ebéden látják vendégül az önkéntes munkásokat. — Két tanítónő belépett a zárdába. Két fiú a küsszemináriumban tanul. Tremedali plébániámon 40 tagú Mária-légió apostolkodik, heti gyűléssel. Mátyás kármelita atya a három missziós plébániámon 10—10 napos népmissziót tartott. Sokszor gyertyafényben, mert a községében működő áramfejlesztő motor többször „betegségbe esett”. Voltak hívók, akik 9 km távolságról jöttek gyalogszerrerrel vagy lóháton, az Úr szent szavára éhezve. Boldogan közlöm, hogy hosszú évek sok „zörgetése” után sikerült nővéreket szerezni a munkához: a Szeplőtelen Szűz Szol-gálói írták madridi anyaházukból, hogy elfogadják püspökünk meghívását. Római zár-ándoklatom alkalmával az isteni Gondviselés jóvoltából „véletlenül” találkoztam velük. Most járjuk a Tisztelendő Anya első látogatását, és imádkozunk, hogy a nővérek ne ijedjenek el az Itteni helyzettől. — Én hála Istennek jól érzem magam, és maradéktalanul boldog vagyok ebben a munkában. Köszönöm érdeklődésüket. Bátorít, ha be-számolhatok gondjainkról. Leveleik, imáik segítenek legyőzni a nehézségeket. Továbbra is számítok megértésükre és aranyos jóakarataikra.

Pe. Ladislao Klener
46.270 Piripá, Bahia, Brasil

+

Ugye már régen volt, hogy írtam, de nem azért, hogy elfelejtkeztem a mi jótévő-inkről. A sok munka mindig hátrátatja a levélírást; az igazat megvallva sokkal köny-nyebben veszem a kezembe a varrótűt, mint egy író tollat. Augusztusban volt három pakisztáni fiú pappá szentelése, mindegyiké a szülőfalujában. Az egész szentmise urdu nyelven folyt. A szülei igen boldogok voltak. Bizunk az Úr Jézus kegyelmében, hogy többen fogják követni a jó példát. Nagy szükség van a bennszülött papokra, mert a kül-földieknek már nem akarják megadni a vizumot. Egy nővérünk itt sokat foglalkozik a buddhistákkal. Két család már belépett a katolikus Egyházba, a harmadikat most tanítja. Ezt megtehetjük, de felnőtt mohamedánokkal nem. — Múlt tavasszal a járvány elrabolt tőlünk ötöt a kis „csokoládéink” közül, — sajnáljuk, de azt hiszem, ez a legjobb hely a nem-kellett kis ártatlanoknak. Hatot pedig örökre adtunk jó katolikus családokhoz, amelyeket a Plébános Atya jelölt ki a számukra. Mi így szoktuk szaporítani a katolikus családokat, mert másképpen nincs engedély ebben az áldott iszlám országban. — Ezen a képen a mi szegény lányainak vannak, nagy örömmel viszik az élelmet, amelyet Sr. Franciska vásárolt nekik az Ünöktől kapott pénzen. Vett 2 zsák lisztet, 1 zsák krumplit, 25 kiló rizskását, 25 kiló lencsét és többféle mazsolát (apróságot), amelyek az ételhez szükségesek. Ezért ők minden este a Szűzanya előtt mondják a rózsafüzért a jótévő-kért. A pénz másik felét tankönyvekre fogjuk használni a szegény gyermekek részére. Szegényeink most 68-an vannak és a kis csokoládék 26-an. Sok gondot okoznak, mert az árak napról napra mennek fölfelé, és szegények vagyunk, de nem panaszkodhatunk: az Úr Jézus is szegény volt, és mi az Ő követői vagyunk. — Most 2 hónapig naponta csak félórát olvashatok és a hímezés is megtiltotta az orvos, amivel a szegények szá-mára dolgoztam. A bal szememre nem látok semmit, fekete árnyék takarja a látáso-mat. Az orvos azt mondotta, hogy a szemeim jók, csak magas vérnyomásom van, tehát pihenni kell, és írni-olvasni már nem fogok látni teljesen. Fiat. Megköszönöm az Úr Jézusnak, hogy 80 évig adott jó látást, erőt, egészséget. Elfogadtam minden jót örö-mmel, most elfogadok mindent örömmel, amit rám fog bocsátani öregségemben. Ezer hálát adok neki, hogy még talpon vagyok, és segíték itt is, ott is, amit tudok.

Mária Györgyike f. m. m.
Aziz Bhatti Rd. 242
Rawalpindi, W. Pakistan

+

Időközben visszahelyeztek Curitiba közelébe. Ezen az új plébánián csak 22 templom van. De 1980 végén két plébániát csinálnak belőle. Én már voltam itt a szomszéd plébánián 7 évig, egy kórházat is felépítettünk, így a nép már ismer. Sok lengyel, német és brazil származású van itt. A mezőn dolgoznak. Van nap, mikor a gyónás három nyelven folyik. A legtávolabbi templomom 38 km-re van. Az utak nagyon rosszak, sokat esik. De hát ez nálunk már megszokott dolog.

Pe. Joao Palkó SVD
83850 Agudos de Sul, Pr. Brasil

+

Elhagyva Libanont (Csernák Etelka nővér ott maradt, és Papp Julianna nővérünk is ott van), itt mindjárt munka várt. Itt Damaszkuszban a kórházunk mellett van egy iskolánk. Arab és olasz nyelv is szerepel. (Van kb. 50 arab nővérünk a középleleti tartományban.) Én életem végén, 80 éves koromban újra tanítónő lettem. I-II. osztályt tanítom az olasz tagozaton. Nem kerül semmi fáradságomba, inkább nagy öröömre van, míg a jó Isten itt hagy. Sokszor kérdezzük: mi haszna van jelenlétünknek ezen a helyen, hiszen a 300 gyerekből és nagylányból alig 20–25 a miénk. És ez nem vetőtalaj, hanem a legkeményebb szikla. Minket az vigasztal, hogy kicsinyek és nagyok mind szívesen jönnek a szabászati tanfolyamra, nincs helyünk a sok jelentkező befogadására. Talán ragad rájuk valami, ha nem szóval, a jó bánásmóddal és példával, és majd gyümölcsöt fog hozni. Mondanom sem kell, hogy az elmúlt időben sem maradt ki a jó Marosi Atya imáimból.

Sr. Kollárovits Margit F. M. A.
Scuola Italiana
Bouston Rais, Damasco

+

Lassan másfél éve lesz, hogy Ausztráliában vagyok (a levél kelte 1980. jún. 10!), de még egy hónap sem múlt el azóta, hogy türethetően érzem magam. Hamarosan Ausztráliába érkezésem után kisegítést vállaltam a Sydney-beli magyar és szlovák katolikus közösségeknél. A németek is kértek, de arra már nem jutott idő. A szívem fele Afrikában maradt, annál is inkább, mivel missziós plébániám majdnem gazdátlan. Csak jó szomszédaim látogatják a rám bízott falvak egy részét. Örömmel értesültem, hogy egy rendtársam befejezte azt a két hidat, amelyet eljövetelem előtt elkezdtem. Tervebe vettem még egy házat a havonként hozzám érkező hitoktatóknak szállásul, néhány út és kápolna építését. Remélem, hogy a Jó Isten és a missziós munkát szívügyüknek tartó hívek és paptársaim segítségével sikerül majd ezeket is kiviteleznem. A rám váró munka fontosabb része az lenne, hogy lakást építsek a lelkekben Jézus számára, azonkívül hidakat meg utakat, amelyek közelebb hozzák az embereket az Istenhez és egymáshoz. Ehhez kérném azoknak az imáit, akik megszüveltek Jézus utolsó kívánságát: „Menjetek . . . tegyétek tanítványommá mind a népeket” (Mt 28,19). Hiszen, hogy amíg körülményeim távol tartanak missziós plébániámtól, az Isten kegyelme ott tovább működik. /P. atya jelenlegi hollétéről még nincs hírünk. Szerk./

P. Pálkás István SVD
199 Epping Rd., Epping, N. S. W. 2121, Australia

+

Harminc éves öreg templomtetőnk már olyan rossz volt, hogy szinte csak esernyővel lehetett részt venni a szentmisén, ha esett az eső. A legörvendetesebb az volt, hogy ez a tetőcsere volt az itteni hívek első közös akciója, a plébánia maga kezdeményezte és fedezte. A plébániaépületet kibővítettük, úgyhogy több napos szemináriumokat és gyűléseket is lehet benne tartani. Báziscsoportokat képezünk ki, hogy segítségükkel másokat is elérjünk. A gyerekek hitoktatása most csak heti egy óra, viszont a nővérek családlátogatást végeznek a felnőttek oktatásával. A család keresztény élete nélkül a

gyerekek oktatása mit sem ér. Az anya- és gyermekélelmezés akciójában 2500-an részesednek. Ezzel párhuzamosan varró- és főzőtanfolyam is folyik. Így az anyák megtanulják, hogy a maguk lábára álljanak. — Sajnos levelezéshez nem jutok. Magam vagyok. Nincs mit tenni, míg az előjárók meg nem könyörülnek rajtam. De mindig imáimba és szentmiséimbe foglalom misszióknak barátait.

P. Ludwig Bellér SVD
Binmaley, Pangasinan 0715, Philippines

+

Európai utam előtt felavathattuk a ravatalozót, amit a szegényeknek építettem. Most legalább tisztességesen búcsúztathatják halottaikat. Szabadságomon találkoztam Viktor testvéremmel is, aki a Fülöp-szigeteken működik, és 1948-ban láttuk egymást utoljára. 1980 augusztusra értem vissza. Nagy ünnepléssel fogadtak. Hálaadó misét mondtam sokak részvételével. Éjfélig kellett beszélnem utamról. Asztalomon egy halom munkát találtam. Kezdtém intézni a legszükségesebbet, de embereim nappal alig hagytak dolgozni. A szeptemberi népmisszióra készülöben három Szűzanya-szobor vonul házról házra. Mindenütt 20—40 ember gyűl össze, éjfélig imádkoznak, énekelnek, hogy öröm hallgatni. Nem lehet, hogy az Istenanya ne hallgassa meg őket. Aznap a vendéglátó család misét hallgat és szentáldozáshoz járul, mert ez ünnep számukra.

P. Tunkel Jenő SVD
San Miguel Arcángel, Argentina

LEVELESLÁDANKBÓL

— Baradlai Vilma ferences misszionárius nővérrel Brazzaville-ben, Kongóban ismerkedtem meg missziós állomásunkon. Ott kezdtem főfedezni nemes egyéniségét. Négy és fél évig éltünk együtt kis nemzetközi közösségünkben. Ő maga később egy levelében így emlékezett meg erről az időről: „Már 56 éves voltam, mikor odakerültem (31 éves volt, amikor, több éves gyógyszerési munka után, belépett rendünkbe, és fiatal korától a misszióba vágyódott), félévig nem tudtam, hogy fogok-e tudni dolgozni, vagy hiába volt az útiköltség és mehetek vissza. Azután alkalmaztak az állami kórház gyógyszerterábiában. Délutánonként néha szegényeket, öregeket látogattam, és többször tudtam gyógyszereket adni, amire szükségük volt. Ennyi volt az egész, de én nagyon hálás vagyok a jó Istennek az élményeimért, azért, hogy megismerhettem az afrikaiakat, hogy meg tudom érteni őket, és hogy így tudok gondolni rájuk imáimban.” Ő a jóhírt, az igét először miközöttünk hirdette, nem szóval, hanem jelenlétével, életével. Mély imádságos léleknek ismertem meg. Jóságot, szerénységet, őszinteséget, megértést, megbocsátást, felebaráti szeretetet sugárzott. A lelkierőt az Úrral való kapcsolatából merítette, ahogy saját maga szokta mondani, az Evangélium elmélkedéséből, a szent-ségimádságból. A kórházban nagyon értékelték egyénisége és lelkiismeretes munkája miatt. Együtt tudott érezni gondozottjaival, a szegény elhagyott, idős emberekkel, ami csak erejéből telt, megtette, hogy szebbé alakítsa életüket, és megéreztesse velük, hogy a jó Isten szereti őket. Mindenütt a szeretet volt a hajtóereje. Nem volt bőbeszédű, tetteivel evangelizált. Ezt szegényei bizonyára megérezték. Pl. a főzéshez nem nagyon értett, mivel nem volt alkalmja gyakorolni, de a vasárnapot többször azzal töltötte, hogy szegényeinek jó ebédet főzzön a bennszülöttek módjára, ahogy ők szeretik. Hivatásáról egyszer ezeket írta: „Mindegyikünk számára csodálatos dolog az a lelkesedés, ami valamilyen külső behatásra lángra gyűl bennünk úgy, hogy egész életünket irányítja. Egy lelkigyakorlat volt a kezdete, amit P. Reisz tartott, annak idején a missziós központ vezetője. A hit kegyelme által az ember egész élete Isten megtapasztalásának csodálatos sorozatává lesz, működésének kézzelfogható tényeiben.” — 1977 októberében rákbetegséget fedezett fel nála az orvos, emiatt ott kellett hagynia misz-